

DE PREVENTIEPEILING BIJ WOONZORGCENTRA

THEMATISCH PREVENTIEF GEZONDHEIDSBELEID

VOEDING • BEWEGING • LANG STILZITTEN • MENTAAL WELBEVINDEN •
ALCOHOL • MONDGEZONDHEID • VALPREVENTIE • ROKEN

WAT IS DE PREVENTIEPEILING?

De Preventiepeiling meet de kwaliteit van het preventief gezondheidsbeleid bij de erkende woonzorgcentra in Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Hoe zetten woonzorgcentra zich in voor de gezondheid van hun bewoners?

De Preventiepeiling bestaat uit een online bevraging.

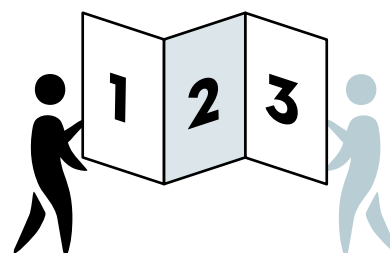

De vragenlijst werd afgenomen tussen 14 februari en 26 juni 2023.

De Preventiepeiling wordt uitgevoerd door het Vlaams Instituut Gezond Leven vzw, in opdracht van het Departement Zorg.

In samenwerking met:

- ▶ het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere drugs (VAD)
- ▶ het Expertisecentrum Val- en fractuurpreventie Vlaanderen (EVV)
- ▶ het Vlaams Instituut Mondgezondheid (Gezonde Mond)
- ▶ de Vlaamse lokale gezondheidsoverleggen (Logo's)

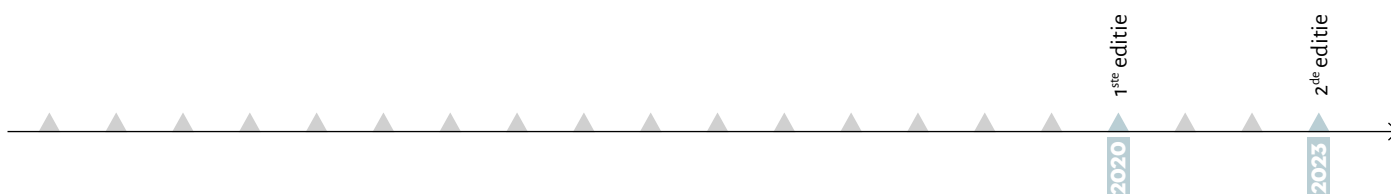
HOE IS DE FACTSHEET OPGEBOUWD?

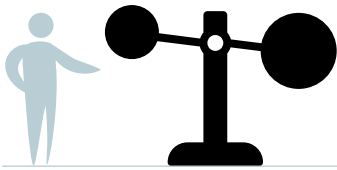
Deze factsheet geeft een beknopt overzicht van de resultaten van de Preventiepeiling bij woonzorgcentra 2023.

De factsheet is opgebouwd rond de gezondheidsthema's die bevraagd worden in de Preventiepeiling bij woonzorgcentra: **voeding**, **beweging**, **lang stilzitten**, **mentaal welbevinden**, **alcohol**, **mondgezondheid**, **valpreventie** en **roken**.

Binnen elk thema zijn de resultaten georganiseerd rond de **kwaliteitscriteria** voor een preventief gezondheidsbeleid. Deze kwaliteitscriteria omvatten de **meest effectieve manieren** voor woonzorgcentra om in te zetten op het betreffende thema naar hun bewoners toe. Ze zijn gebaseerd op bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek en praktijkervaring.

EDITIES VAN DE PREVENTIEPEILING BIJ WOONZORGCENTRA

GEEN VERGELIJKING MET 2020

Deze factsheet bespreekt uitsluitend de resultaten van 2023. De responsgraad was in 2023 (24%) aanzienlijk hoger dan in 2020 (13%). Bovendien beschikten we in 2020 niet over de nodige gegevens met betrekking tot de kenmerken 'provincie' en 'erkende capaciteit' in de totale populatie woonzorgcentra. Hierdoor is een vergelijking van de resultaten tussen 2020 en 2023 niet aangewezen.

Geïnteresseerd in meer gedetailleerde resultaten?

Lees dan het volledige onderzoeksrapport:
www.gezondleven.be/projecten/preventiepeiling/ouderenzorg/resultaten

WIE NAM ER DEEL?

De Preventiepeiling is een populatiebevraging: alle 825 erkende woonzorgcentra in Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap in Brussel werden uitgenodigd om deel te nemen.

Aantal invullers: 199 woonzorgcentra vulden de bevraging volledig in (24% van de populatie).

Functie van de invullers:

(meerdere antwoorden mogelijk)

47%

Kwaliteitscoördinator / zorgcoördinator

28%

Algemeen directeur

17%

Adjunct directeur / afdelingsdirecteur

5%

Hoofdverpleegkundige / afdelingsverantwoordelijke

3%

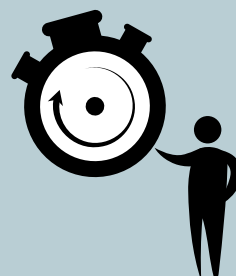
Ergotherapeut, kinesist, verpleegkundige of logopedist

2%

Stafmedewerker preventieve gezondheid

11%

Andere functies

Gemiddelde
invultijd:

44 minuten

VOEDING

221 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert (familie/mantelzorgers van) bewoners op minstens 2 manieren over voeding.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest gebruikte manieren:

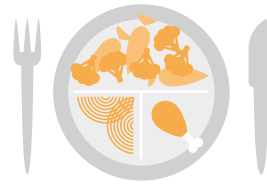
72%

informeert tijdens een vergadering of bijeenkomst (bv. op de gebruikers- en familieraad)

55%

geeft bij de opname informatie of een educatiefolder aan (familie/mantelzorgers van) de nieuwe bewoner

VOLWAARDIGE GROENTEPORTIE

Het WZC voorziet **dagelijks** een volwaardige groenteportie* bij de warme maaltijd voor de bewoners.

*Dat is een half bord.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

PLANTAARDIGE VLEESVERVANGER

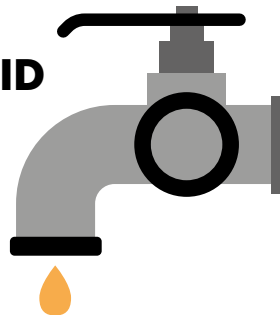
Het WZC biedt **minstens 1 keer per week** een plantaardige vleesvervanger* aan bij de warme maaltijd voor de bewoners.

*zoals peulvruchten (bv. kikkererwten, rode of witte bonen), tofu of quorn; geen groenteburgers

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

BESCHIKBAARHEID (KRAAN)WATER

Het WZC voorziet dagelijks gratis (kraan)water voor de bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

IDEALE BORDVERHOUDING

Bij de menuplanning of maaltijdbedeling houdt het WZC rekening met de ideale bordverhouding*.

*Dat is 1/4de aardappel of graanproduct, 1/4de vlees/vis/ei/plantaardige vleesvervanger en 1/2de groenten.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

VERS FRUIT OF FRUITSLA

Het WZC voorziet dagelijks vers fruit of fruitsla als tussendoortje voor de bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

SCHRIFTELIJKE AFSPRAKEN

Het WZC heeft schriftelijke afspraken* over gezonde voeding voor de bewoners.

*bv. over het aanbieden van vers fruit, een gevarieerd voedingsaanbod, ... Het gaat niet om individuele afspraken met een bewoner. De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerkers/vrijwilligers en bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

36%

2023

ACTIEF COMMUNICEREN

Het WZC communiceert minstens jaarlijks de afspraken over gezonde voeding actief* naar de bewoners.

*Actief communiceren zien we als meer dan enkel een vermelding in bv. het reglement.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

61%

2023

VOLDOET NIET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

15%

heeft afspraken, maar communiceert deze nooit of minder dan 1 keer per jaar

27%

heeft geen afspraken (of weet het niet)

ONDERSTEUNING

Het WZC voorziet op minstens 1 manier ondersteuning voor bewoners met bijzondere noden op het vlak van voeding*

*bv. bewoners met diabetes, kauw-/slikproblemen, ...

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

98%

2023

De 2 meest voorkomende manieren:

71%

voorziet ondersteuning bij een andere interne deskundige dan de diëtist of de logopedist van het WZC, bv. bij een huisarts, zorgprofessional of ziekenhuis

40%

verwijst door naar andere externe deskundigen dan een externe diëtist of extern expertisecentrum, bv. bij een huisarts, zorgprofessional of ziekenhuis

BEWEGING

213 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert (familie/mantelzorgers van) bewoners op minstens 2 manieren over beweging.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest gebruikte manieren:

85%
informeert tijdens bewegingsmomenten

70%
informeert via advies door een arts, ergotherapeut, kinesist of andere bewegingsdeskundige

(HULP)MIDDELEN VOOR VERPLAATSING

Het WZC heeft minstens 2 (hulp)middelen waardoor bewoners zich zoveel mogelijk zelfstandig kunnen verplaatsen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest voorkomende (hulp)middelen:

93%
heeft uitleenbare hulpmiddelen, zoals een rollator of rolstoel

89%
heeft voldoende zit/rust- en schaduwplekken in en rond het WZC om zelfstandig te wandelen

BEWEGINGSFACILITEITEN

Het WZC heeft minstens 3 faciliteiten om beweging bij bewoners te stimuleren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 3 meest voorkomende faciliteiten:

92%
heeft een kineruimte

90%
heeft een eigen tuin die ook toegankelijk is voor bewoners met beperkte mobiliteit of met dementie

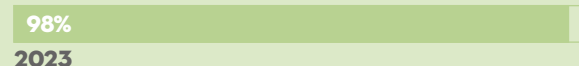
88%
heeft sport- en spelmaterialen waarbij beweging nodig is (bv. spel met bewegingsoefening, actieve videospelen/exergames, actief volksspel zoals petanque, balspel)

WEKELIJKSE ACTIVITEITEN

Het WZC organiseert minstens wekelijks activiteiten* om beweging bij bewoners te stimuleren.

*bv. spel- of sportactiviteiten, wandelactiviteiten, animatieactiviteiten

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

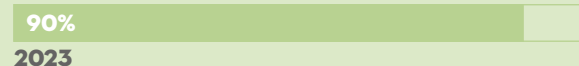

VOORBEELDROL MEDEWERKERS

Medewerkers* nemen een voorbeeldrol op en moedigen bewoners aan om voldoende te bewegen.

*Het gaat hierbij om alle types van medewerkers, dus zowel leidinggevenden en administratief personeel als verpleegkundigen, kinesisten, logopedisten, ...

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

INITIATIEVEN OM BEWEGING TE STIMULEREN

Het WZC neemt minstens 3 initiatieven om beweging bij bewoners te stimuleren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

92%

2023

De 3 meest genomen initiatieven:

100%

organiseert activiteiten waarbij bewoners in beweging komen (bv. spel- of sportactiviteiten, wandelactiviteiten, animatieactiviteiten)

90%

voorziet spelvormen en bewegingsactiviteiten aan tafel

88%

zorgt dat personeel de bewoners op de privékamers gaat halen voor bewegingsactiviteiten

MANIEREN OM BEWEEGROUTINES TE STIMULEREN

Het WZC stimuleert de beweegroutines van bewoners op minstens 3 manieren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

77%

2023

De 3 meest gebruikte manieren:

99%

moedigt bewoners die nog fit genoeg zijn aan om hun dagelijkse verzorging zelf uit te voeren, eventueel onder begeleiding (bv. zichzelf wassen)

98%

geeft de bewoners die dit kunnen de mogelijkheid om met de rollator of aan de arm te wandelen i.p.v. in de rolstoel

88%

voorziet een toilet in de buurt van de activiteiten

SCHRIFTELIJKE AFSPRAKEN

Het WZC heeft schriftelijke afspraken* over beweging voor de bewoners.

*bv. over het dagelijks organiseren van een bewegingsmoment of tweemaandelijks gaan winkelen met bewoners. De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerkers/vrijwilliger en alle bewoners. Het gaat niet om individuele afspraken met een bewoner.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

25%

2023

ONDERSTEUNING

Het WZC voorziet op minstens 1 manier ondersteuning* voor bewoners met bijzondere noden op het vlak van beweging.

*Het gaat hierbij om expertise bij specifieke problemen of vragen van bewoners (bv. welke oefeningen uitvoeren bij bepaalde fysieke klachten).

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

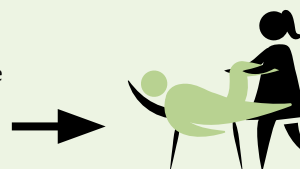
100%

2023

De 2 meest voorkomende manieren:

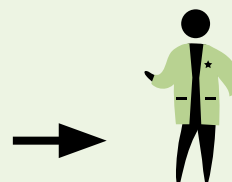
99%

voorziet ondersteuning bij een bewegingsdeskundige van het WZC (bv. kinesist, ergotherapeut)

50%

voorziet ondersteuning bij een andere interne deskundige van het WZC (bv. bij een verpleegkundige, arts)

LANG STILZITTEN

210 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert (familie/mantelzorgers van) bewoners op minstens 2 manieren over minder lang stilzitten.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest gebruikte manieren:

62%
informeert tijdens bewegingsmomenten

44%
informeert via advies door een arts, ergotherapeut, kinesist of andere bewegingsdeskundige

FACILITEITEN OF AANBOD OM MINDER LANG STILZITTEN TE STIMULEREN

Het WZC heeft minstens 2 faciliteiten of aanbod om minder lang stilzitten bij bewoners te stimuleren.

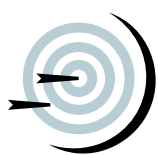
VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

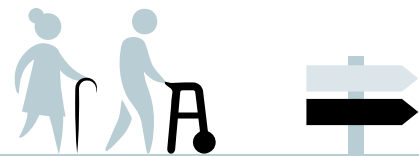
2 meest voorkomende faciliteiten of aanbod:

59%
heeft voorzieningen in de buitenruimte die de mogelijkheid geven om het zitten te onderbreken of staand van de tuin te genieten (bv. een verhoogde moestuinbak of plantenbak om rechtstaand te tuinieren)

44%
heeft faciliteiten/spelmaterialen in de gemeenschappelijke ruimtes die de mogelijkheid geven om het zitten te onderbreken in de gemeenschappelijke ruimtes (bv. statafel met ondersteuning, kickertafel, biljart, darts, exergames)

INITIATIEVEN OM MINDER LANG STILZITTEN TE STIMULEREN

Het WZC neemt minstens 2 initiatieven om minder lang stilzitten bij bewoners te stimuleren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest genomen initiatieven:

94%
streeft naar een fixatie-arm beleid

89%
motiveert bewoners om regelmatig de privékamer te verlaten door het organiseren van activiteiten in de gemeenschappelijke ruimtes (bv. bingo, voordracht, creatieve workshops)

VOORBEELDROL MEDEWERKERS

Medewerkers* nemen een voorbeeldrol op en moedigen bewoners aan om minder lang stil te zitten of het zitten voldoende te onderbreken.

*Het gaat hierbij om alle types van medewerkers, dus zowel leidinggevend en administratief personeel als verpleegkundigen, kinesisten, logopedisten, ...

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

ONDERSTEUNING

Het WZC voorziet op minstens 1 manier ondersteuning* voor bewoners met bijzondere noden op het vlak van lang stilzitten.

*Het gaat hierbij om expertise bij specifieke problemen of vragen van bewoners (bv. welke oefeningen uitvoeren bij bepaalde fysieke klachten).

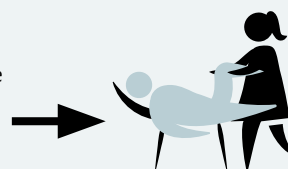
VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest voorkomende manieren:

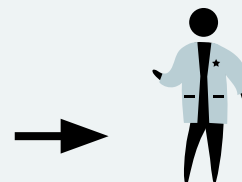
98%

voorziet ondersteuning bij een bewegingsdeskundige van het WZC (bv. kinesist, ergotherapeut)

50%

voorziet ondersteuning bij een andere interne deskundige van het WZC (bv. bij een verpleegkundige, arts)

SCHRIFTELIJKE AFSPRAKEN

Het WZC heeft schriftelijke afspraken* over minder lang stilzitten voor bewoners.

*Dit betreft afspraken die aanmoedigen om lang stilzitten op regelmatige tijdstippen te onderbreken (bv. het wordt opgevolgd of bewoners niet de hele dag stilzitten). De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerkers/vrijwilliger en alle bewoners. Het gaat niet om individuele afspraken met een bewoner.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

MENTAAL WELBEVINDEN

206 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

VOORBEELDROL MEDEWERKERS

Medewerkers* nemen op minstens 1 manier een voorbeeldrol op naar bewoners rond het versterken van mentaal welbevinden.

*Het gaat hierbij om alle types van medewerkers, dus zowel leidinggevend en administratief personeel als verpleegkundigen, kinesisten, logopedisten, ...

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

81%

2023

De 2 meest voorkomende manieren:

73%

geeft bewoners complimenten voor gedrag dat mentaal welbevinden versterkt (bv. 'ik zie dat je regelmatig even een babbeltje doet met medebewoners')

69%

medewerkers geven in het bijzijn van bewoners aan dat ze het soms zelf ook niet weten en roepen de hulp in van collega's

MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert (familie/mantelzorgers van) bewoners op minstens 2 manieren over mentaal welbevinden*.

*Hiermee bedoelen we informatie over wat mentaal welbevinden is en hoe je er aandacht aan kunt besteden.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

84%

2023

De 2 meest gebruikte manieren:

63%

informeert tijdens een vergadering of bijeenkomst (bv. op de gebruikers- en familieraad)

60%

informeert tijdens activiteiten

ONDERSTEUNING

Het WZC voorziet op minstens 1 manier ondersteuning voor bewoners met bijzondere noden op het vlak van mentaal welbevinden / geestelijke gezondheid.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

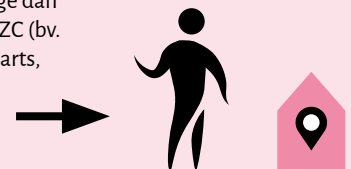
100%

2023

De 2 meest voorkomende manieren:

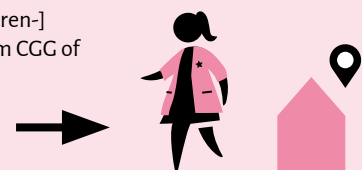
85%

voorziet ondersteuning bij een andere interne deskundige dan de psycholoog van het WZC (bv. bij een verpleegkundige, arts, ergotherapeut)

50%

verwijst door naar een externe expert (bv. [ouderen-] psycholoog, ouderenteam CGG of expertisecentrum)

FYSIEKE EN SOCIALE OMGEVING

ZICH GOED KUNNEN VOELEN

Het WZC creëert op minstens 3 manieren een fysieke en/of sociale omgeving waarin bewoners zich goed kunnen voelen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

82%

2023

De 4 meest voorkomende manieren:

88%

voorziet rust- en ontspanningsmomenten (bv. rustige muziek opzetten, (zit)yoga, relaxatieoefeningen, rustige spelletjes of activiteiten)

82%

voorziet rust- en ontspanningsplekken (bv. stille ruimte / ruimte om zicht terug te trekken, gevoelsplekken of gevoelshoekjes, groene buitenruimte of tuin)

80%

werkt actief rond het koesteren van (positieve en negatieve) herinneringen (bv. aan de hand van foto's, muziek, intergenerationele projecten, mogelijkheid voorzien om betekenisvolle plekken nog eens te bezoeken)

80%

werkt met duidelijke routines en rituelen (bv. een herkenbare dagstructuur, een vast ritueel of kennismakingsmoment wanneer een nieuwe bewoner in het WZC komt, een weekafsluiter)

OMGAAN MET MOEILIJKE MOMENTEN, STRESS EN TEGENSLAG

Het WZC creëert op minstens 2 manieren een fysieke en/of sociale omgeving waarin bewoners ruimte krijgen in het omgaan met moeilijke momenten, stress en tegenslag

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

73%

2023

De 2 meest voorkomende manieren:

83%

begeleidt elke bewoner omtrent verlies in al zijn aspecten (verlies van gezondheid, rouw en verlies van partner, naasten en kennissen)

66%

stimuleert bewoners om voor zichzelf te zorgen en tot rust te komen (bv. zelf naar een rustige plek gaan wanneer het te druk is, emotioneel te moeilijk wordt)

ZICH GOED OMRINGD VOELEN

Het WZC creëert op minstens 3 manieren een fysieke en/of sociale omgeving waarin bewoners zich goed omringd voelen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

94%

2023

De 3 meest voorkomende manieren:

100%

zorgt dat bewoners maximaal bezoekers kunnen ontvangen en uitnodigen (bv. geven vaste bezoeken)

84%

zet in op een warm onthaal van nieuwe bewoners (bv. door een onthaaltraject, een wenperiode)

75%

heeft een ontmoetingsplek ofwel een ruimte waar bewoners zich samen kunnen terugtrekken, pauzeren en babbelen, vrienden of familie kunnen uitnodigen

ZICHELZELF KUNNEN ZIJN

Het WZC creëert op minstens 3 manieren een fysieke en/of sociale omgeving waarin bewoners zichzelf kunnen zijn.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

87%

2023

De 3 meest voorkomende manieren:

98%

geeft bewoners de vrijheid om hun privékamer in te richten (bv. meebrengen eigen meubilair, foto's ophangen)

91%

stimuleert bewoners om hun talenten en vaardigheden te blijven inzetten (bv. via vrijetijdsactiviteiten, koor, muziekgroepje, lees- en debatclub) of op geregelde tijdstippen samen met hen te zoeken naar wat wel nog mogelijk is (bv. bij dementie)

83%

geeft bewoners inspraak in hun eigen zorgtraject, waarbij ze kunnen aangeven wat voor hen prioritair is (bv. rond eigen dagritme en eetmomenten, persoonsgerichte zorg, gebruik van de app 'Voor ik het vergeet')

AFSPRAKEN PSYCHOLOGISCH VEILIG KLIMAAT

Het WZC creëert op minstens 2 manieren een psychologisch veilig (woon- en leef)klimaat a.d.h.v. afspraken en regels*.

*De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerkers/vrijwilligers en bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

78%

2023

De 2 meest voorkomende manieren:

82%

heeft afspraken met het personeel om de uitgangspunten van warme zorg te hanteren (nabijheid, herkenbaarheid, huiselijkheid en vrijheid)

60%

heeft gedragsregels opgesteld om een psychologisch veilig woon- en leefklimaat te creëren (bv. 'wij respecteren elkaar', 'er is geen verbale agressie')

ACTIEF COMMUNICEREN

Het WZC communiceert minstens jaarlijks de afspraken over mentaal welbevinden actief* naar bewoners.

*Actief communiceren zien we als meer dan enkel een vermelding in bv. het reglement.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

72%

2023

VOLDOET NIET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

13%

heeft afspraken, maar communiceert deze nooit of minder dan 1 keer per jaar

11%

heeft geen afspraken (of weet het niet)

ALCOHOL

203 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

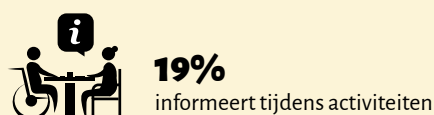
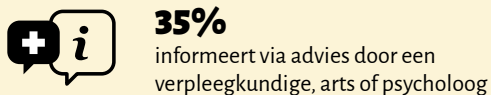
MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert bewoners en hun familie/ mantelzorgers op minstens 1 manier over alcohol.

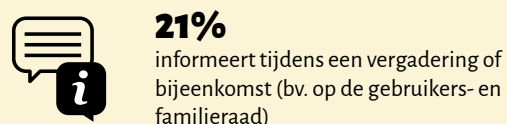
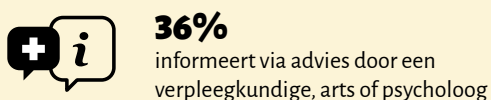
VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest gebruikte manieren om bewoners te informeren:

De 2 meest gebruikte manieren om familie/ mantelzorgers te informeren

VOORBEELDROL MEDEWERKERS* EN VRIJWILLIGERS

*Het gaat hierbij om alle types van medewerkers, dus zowel leidinggevend en administratief personeel als verpleegkundigen, kinesisten, logopedisten, ...

GEEN ALCOHOLGEBRUIK TIJDENS DE WERKUREN

Medewerkers van het WZC drinken geen alcohol tijdens de werkuren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

Vrijwilligers van het WZC drinken geen alcohol tijdens de werkuren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

AFSPRAKEN OVER ALCOHOLGEBRUIK TIJDENS BEWONERSACTIVITEITEN

Het WZC heeft afspraken voor medewerkers over alcoholgebruik tijdens bewonersactiviteiten (bv. kerstviering)

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

Het WZC heeft afspraken voor vrijwilligers over alcoholgebruik tijdens bewonersactiviteiten (bv. kerstviering)

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

INITIATIEVEN OM VERANTWOORDELIJK ALCOHOLGEBRUIK AAN TE MOEDIGEN

Het WZC neemt minstens 2 initiatieven om verantwoordelijk alcoholgebruik aan te moedigen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest genomen initiatieven:

88%
heeft geen automaten met alcoholische dranken

77%
voorziet ook altijd aantrekkelijke alcoholvrije alternatieven op momenten dat er alcohol beschikbaar is

SCHRIFTELIJKE AFSPRAKEN

Het WZC heeft schriftelijke afspraken (of regelgeving)* over alcoholgebruik bij de bewoners.

*bv. over het niet toelaten van overmatig alcoholgebruik in de gemeenschappelijke ruimte. De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerkers/vrijwilligers en alle bewoners. Het gaat niet om individuele afspraken met een bewoner.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

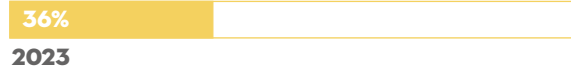

ACTIEF COMMUNICEREN

Het WZC communiceert minstens jaarlijks de afspraken (of regelgeving) over alcoholgebruik actief* naar de bewoners.

*Actief communiceren zien we als meer dan enkel een vermelding in bv. het reglement.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

VOLDOET NIET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

THEMA BESPREEKBAAR MAKEN

Het WZC maakt op minstens 1 manier alcoholgebruik bespreekbaar.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest voorkomende manieren:

38%

laat alcoholgebruik aan bod komen tijdens interdisciplinair overleg (IPO)

35%

bevraagt alcoholgebruik bij de opname van een nieuwe bewoner

PROCEDURES BIJ REGELOVERTREDING

Het WZC heeft concrete procedures voor bewoners die de afspraken (of regelgeving) over alcoholgebruik overtreden.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

ONDERSTEUNING

Medewerkers en/of vrijwilligers in het WZC worden opgeleid of gecoacht om signalen van moeilijkheden op het vlak van alcoholgebruik bij bewoners te herkennen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

Het WZC voorziet op minstens 1 manier hulp en ondersteuning voor bewoners bij problemen met alcoholgebruik.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest voorkomende manieren:

69%

voorziet ondersteuning bij een andere interne deskundige dan de psycholoog of de arts van het WZC (bv. bij een verpleegkundige of vertrouwenspersoon)

52%

verwijst door naar een andere externe deskundige dan een externe expert (bv. psycholoog) of ouderenteam CCG (bv. huisarts, zorgprofessionals of ziekenhuizen)

MOND- GEZONDHEID

200 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert (familie/mantelzorgers van) bewoners op minstens 2 manieren over mondgezondheid.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

65%

2023

De 2 meest gebruikte manieren:

60%

informeert via advies door een tandarts, mondhygiënist of andere mondzorgprofessional

43%

informeert tijdens een vergadering of bijeenkomst (bv. op de gebruikers- en familieraad)

DAGELIJKSE MONDZORG STIMULEREN

Het WZC stimuleert de bewoners om zelf aan dagelijkse mondzorg te doen en neemt de mondzorg over wanneer bewoners dit niet meer zelf kunnen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

82%

2023

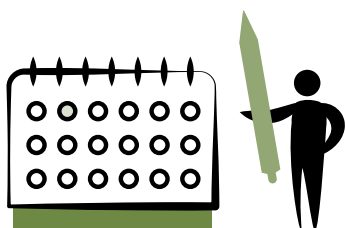
MONDZORGCOÖRDINATOR

Het WZC stelt een mondzorgcoördinator/-verantwoordelijke aan die acties rond mondzorg organiseert en fungeert als aanspreekpunt voor mondzorg.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

39%

2023

MONDZORG ALS VAST AGENDAPUNT

Het WZC neemt het thema mondzorg op als een vast agendapunt in het multidisciplinair bewonersoverleg.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

32%

2023

MATERIAAL VOOR DAGELIJKSE MONDZORG

Het WZC heeft een aankoopbeleid of volgt op dat elke bewoner het juiste materiaal heeft voor de dagelijkse mondzorg*.

*bv. tandenborstel, tandpasta, protheseborstel

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

84%

2023

AFSPRAKEN ROND MONDZORG

Het WZC neemt voor iedere bewoner de mondstatus en de afspraken rond mondzorg op in het woonzorgleefplan.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

Het WZC neemt de afspraken en/of regels* rond de mondzorg van de bewoners op in een schriftelijk plan**.

*bv. rond het overnemen van de mondzorg en/of stimuleren van dagelijkse zelfzorg

**bv. kwaliteitshandboek, kwaliteitsplanning, jaaractieplan, visie, missie

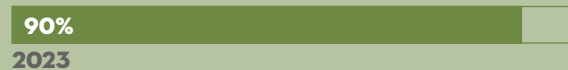
VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

DAGELIJKSE BASISZORG

Het WZC neemt mondzorg expliciet op in de planning van de dagelijkse basiszorg.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

ONDERSTEUNING PREVENTIEVE MONDZORG

Het WZC zorgt ervoor dat een tandarts minstens jaarlijks een preventief mondonderzoek uitvoert bij de bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

Het WZC heeft een structurele samenwerking met een mondhygiënist of tandarts om bewoners ondersteuning te bieden rond preventieve mondzorg.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

VALPREVENTIE

199 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

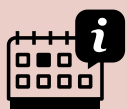
MANIEREN VAN INFORMEREN

Het WZC informeert (familie/mantelzorgers van) bewoners op minstens 2 manieren over valpreventie en de verschillende valrisicofactoren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest gebruikte manieren:

91%
informeert tijdens de Week van de Valpreventie waaraan het WZC deelneemt

83%
informeert tijdens activiteiten

ONDERSTEUNING

Het WZC voorziet op minstens 1 manier ondersteuning rond valpreventie voor bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest voorkomende manieren:

95%

voorziet ondersteuning bij een interne kinesitherapeut van het WZC

80%

voorziet ondersteuning bij een interne ergotherapeut van het WZC

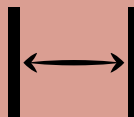
OMGEVINGS-INITIATIEVEN OM VALINCIDENTEN TE VOORKOMEN

Het WZC neemt minstens 5 initiatieven om valincidenten te voorkomen.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 5 meest genomen initiatieven:

94%

zorgt voor een voldoende brede en veilige doorgang die makkelijk toegankelijk is voor bewoners met een loophulpmiddel, zoals rollator of rolstoel

93%

zorgt dat het nachtkastje, het loophulpmiddel, het alarmsysteem en de lichtschaakelaars in de privékamer binnen handbereik zijn van de bewoner

93%

kijkt de hulpmiddelen die ter beschikking gesteld worden (bv. loophulpmiddelen, handgrepen en leuning, toiletverhoger, anti-slipmateriaal) regelmatig na op defecten en slijtage

88%

evalueert de omgeving van het WZC (afdelingen, gemeenschappelijke ruimtes) in het kader van valrisico en past deze aan waar nodig

88%

evalueert de privékamer van de bewoners in het kader van valrisico en bespreekt en voert een voorstel tot kameraanpassing uit

ACTIEF COMMUNICEREN

Het WZC communiceert minstens jaarlijks de afspraken over valpreventie actief* naar de (familie/mantelzorgers van de) bewoners.

*Actief communiceren zien we als meer dan enkel een vermelding in bv. het reglement.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

77%

2023

VOLDOET NIET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

11%

heeft afspraken, maar communiceert deze nooit of minder dan 1 keer per jaar

3%

heeft geen afspraken (of weet het niet)

SCHRIFTELIJKE AFSPRAKEN

Het WZC beschikt over schriftelijke afspraken rond valpreventie*.

*bv. over het registreren van valincidenten. De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerkers/vrijwilligers en bewoners.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

71%

2023

MULTIFACTORIËLE EVALUATIE

O.b.v. de valrisicofactoren opgesteld in de praktijkrichtlijn voor valpreventie in woonzorgcentra.

Het WZC past een multifactoriële evaluatie toe bij de **opname van elke nieuwe bewoner**.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

44%

2023

Het WZC past een multifactoriële evaluatie toe bij **wijziging van de algemene toestand** van de bewoner.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

56%

2023

Het WZC past een multifactoriële evaluatie toe bij elke bewoner **na een valincident**.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

56%

2023

MULTIFACTORIËLE INTERVENTIE

O.b.v. de valrisicofactoren opgesteld in de praktijkrichtlijn voor valpreventie in woonzorgcentra.

Het WZC voert multifactoriële interventies uit bij de bewoners o.b.v. de aanwezige risicofactoren.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

37%

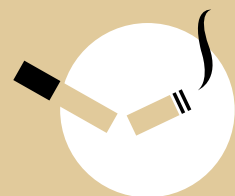
2023

Het WZC volgt de multifactoriële interventies bij de bewoners op en stuurt deze bij waar nodig.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITE RIUM:

42%

2023

ROKEN

199 DEELNEMENDE WOONZORGCENTRA

ROOKKAMER

Wanneer bewoners niet mogen roken op de privékamer stelt het WZC een rookkamer ter beschikking in het gebouw.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

NIET ROKEN IN BIJZIJN VAN MEDEWERKERS

Het WZC moedigt de bewoners aan om niet te roken wanneer er medewerkers aanwezig zijn in de privékamer (indien roken op de privékamer mag)*.

*WZC voldoen ook aan het criterium als ze roken op de privékamer niet toelaten.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

ONDERSTEUNING

Het WZC voorziet op minstens 1 manier ondersteuning voor bewoners die willen stoppen met roken.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

De 2 meest voorkomende manieren:

54%

voorziet ondersteuning bij een arts van het WZC

48%

bij een andere hulpverlener van de voorziening (bv. verpleegkundige)

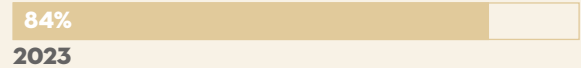
AFSPRAKEN

Het WZC heeft een reglement of afspraken* voor bewoners over roken in en rond het WZC (los van het bestaande wettelijke rookverbod).

*bv. over roken aan de ingang van het gebouw. De afspraken kunnen tussen medewerkers/vrijwilligers onderling zijn of tussen medewerker/vrijwilliger en alle bewoners. Het gaat niet over individuele afspraken met een bewoner.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

ACTIEF COMMUNICEREN

Het WZC communiceert minstens jaarlijks de afspraken over roken actief* naar de bewoners.

*Actief communiceren zien we als meer dan enkel een vermelding in bv. het reglement.

VOLDOET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

VOLDOET NIET AAN HET KWALITEITSCRITERIUM:

heeft afspraken, maar communiceert deze nooit of minder dan 1 keer per jaar

heeft geen afspraken (of weet het niet)

CONTACT

preventiepeiling@gezondleven.be

Het Preventiepeiling-team

Lien Van der Biest, *coördinator Preventiepeiling*

Barbara Willems, *projectmedewerker Preventiepeiling ouderenzorg*

Vlaams Instituut Gezond Leven

Gustave Schildknechtstraat 9

1020 Brussel

02 422 49 49

MEER WETEN?

Je vindt alle informatie over de Preventiepeiling op www.preventiepeiling.be.

Meer uitgebreid rapport lezen?

www.gezondleven.be/projecten/preventiepeiling/ouderenzorg/resultaten

WIL JE AAN DE SLAG?

Raadpleeg dan de *inspiratiegids* voor een sterk preventief gezondheidsbeleid in woonzorgcentra.

